

PROPOSTES DE MESURES DEL CJCv PER A PAL·LIAR LA MIGRACIÓ JUVENIL

1.- Introducció:

Hi ha un fenomen de la joventut que s'ha conegut amb molts noms en els últims anys. S'ha nomenat **"mobilitat exterior"**; **"esperit aventurer"**; **"migració forçosa"** o **"exili juvenil"**. Totes aquestes referències constaten el fet que **més de 22.000 persones joves** valencianes han marxat a l'estranger davant la falta d'oportunitats en el nostre territori. Una terra que les ha format i ha invertit en elles, sense ser capaç d'oferir-les una via de desenvolupament.

El terme exili ha sigut molt qüestionat per la càrrega del seu significat. Segons la RAE, la persona exiliada és aquella que ha sigut separada de la terra en la qual viu o expatriada per motius polítics. El fet de nomenar-ho **"Exili Juvenil"** té una motivació política provocadora. Es fonamenta en el fet de reconèixer que les persones joves, per falta d'una política d'oportunitats i l'aposta per una altra de precarització i retallada, es veu forçada a eixir del seu país per a anar-se'n a un altre on poder desenvolupar el seu projecte de vida. Per tant, l'aposta per unes polítiques o la deixadesa d'unes altres és la que motiva aquest exili.

A diferència d'altres èpoques de la nostra història recent, el perfil de les persones migrants no ha sigut el perfil més baix; sinó que ha sigut el de les nostres persones joves millor preparades. Aquelles que tenien un major reconeixement per altres països i que a priori podrien tenir un projecte migratori de més èxit. Aquest fet és el que ha motivat que per molts mitjans de comunicació i sectors de la societat s'haja parlat

d'una pèrdua de talent; i de la necessitat de revertir aquesta situació intentant apostar per programes de beques i contractes d'R+D+i com a estratègia de recapitalització. Però també és cert, que hi ha un altre perfil de joves amb una qualificació professional inferior, que també s'ha vist forçada a migrar per cercar treball i el seu propi desenvolupament.

No obstant això, el que importa és l'impacte social i econòmic que té aquesta pèrdua de capital humà per al nostre territori. Perduda, perquè es perd no solament a les persones sinó la inversió feta en la seua educació i preparació; es perd el que aquestes persones deixaran de contribuir al nostre sistema de benestar; es perd el desenvolupament que podrien afavorir i la població acaba envellint-se. En l'estudi Joventut Necessària del Consell de la Joventut d'Espanya, aquesta **pèrdua es quantificava en 8.275 milions d'euros en 10 anys**. L'equivalent a dues vegades el pressupost d'educació en 2015. Una pèrdua, que se sumava la pèrdua d'oportunitat per la precarització de la joventut, arribant que **el País Valencià es deixarà un 4% del PIB en deu anys**.

Aquest exili és conseqüència d'una situació de precarietat que dificulta l'emancipació jove. Una situació que es caracteritza per quasi **un 40% d'atur juvenil**; una taxa de pobresa juvenil del 45% amb **un terç de les persones joves empleades en el llindar de la pobresa**; tenim una taxa de temporalitat del 92,8%, és a dir, 9 de cada 10 contractes temporals i un 37% té jornades parcials que fan que **només 1 de cada 10 joves s'emancipen. La taxa d'emancipació ha baixat per primera vegada en dotze anys**. D'aquesta manera, davant la impossibilitat de fer un projecte d'emancipació; com últim recurs es produeix la migració forçosa a un altre país.

Per açò, per a poder combatre-ho, ha de fer-se des d'una perspectiva integral cap a l'emancipació, atenent: **Capacitació i formació; orientació laboral; accés al mercat de treball; accés a l'habitatge**.

Amb la intenció de donar resposta a aquesta situació fa falta treballar en dues metes: **A) Una que siga evitar que aquesta sagnia de joves se seguisca produint;** B) i una altra **afavorint la seua tornada**. De la mateixa manera, ha de treballar-se amb actuacions agrupades per dos perfils de joves exiliats: A) *Joves Preparats amb una alta qualificació professional* i B) *Joves Poc Preparats amb una baixa qualificació professional*. Per tant, els objectius serien:

A. Evitar que se seguisca produint la marxa de joves a altres Comunitats Autònomes o altres països estrangers, mitjançant:

- Eliminar els obstacles que dificulten la inserció en el mercat laboral de la població jove.
- Reconèixer les principals causes que provoquen l'èxode de talent jove en el nostre territori.
- Establir mesures en el mateix context sociocultural i del territori de la persona jove, atenent les seues necessitats i demandes en un primer nivell.
- Disminuir les amenaces i dificultats que provoquen la marxa de la població jove a l'exterior.
- Propiciar la igualtat d'oportunitats en l'entorn de la persona jove.

B. Propiciar la tornada de joves residents en l'exterior:

- Simplificar els tràmits per a la tornada.
- Fixar una renda mínima lligada a rebre accions d'orientació, trobada d'ocupació, seguretat social... mentre nos es dispose de treball.

- Oferir plataformes d'orientació i suport, amb els suficients recursos, que guien a la persona jove en la seua decisió de tornada.
- Propiciar la inserció laboral dels i les joves retornades, amb suport de l'entramat empresarial i altres organismes.

2.- Propostes

Meta A: Evitar que se seguisca produint la marxa de joves talents a altres Comunitats Autònomes o altres països estrangers:

1) Capacitació i formació:

- Desenvolupar **programes de segona oportunitat** així com **flexibilitzar les vies d'entrada en el Sistema Educatiu** per a facilitar la recuperació i la capacitació de l'alumnat que va abandonar els estudis secundaris.
- **Desenvolupar un pla estratègic de Formació Professional**, on s'arregleque una anàlisi de les necessitats del teixit productiu, la xarxa de centres de formació professional, l'oferta necessària, els objectius per al canvi productiu i les necessitats del sistema d'FP per a desenvolupar una programació de la seua oferta.
- **Recuperar les beques salari i ajudes a l'estudi** que cobrisquen el cost d'oportunitats per a dedicar-se a l'estudi a temps complet en lloc d'estar treballant perquè cobrisquen les necessitats bàsiques de l'alumnat universitari.

- **Impulsar programes d'FP Dual per a la requalificació professional**, des de la modalitat de formació en alternança amb salaris, per a les persones joves que van abandonar el Sistema Educatiu o van tenir una inserció en el mercat de treball amb baixa qualificació.
- **Canviar el marc de desenvolupament de l'FP Dual per un marc més garantista** que el decret de desenvolupament del contracte d'aprenentatge, centrant la seua aplicació únicament a l'oferta ordinària o el contracte de formació, per a evitar la formació al centre de treball sense cap remuneració o ajuda que ara s'ha establert mitjançant la tercera via d'aquest decret.
- **Confeccionar una estratègia d'implantació de l'FP Dual** que partisca de l'anàlisi del nostre teixit productiu i les limitacions de la seua implantació, així com els objectius per al canvi del model productiu cap on aquest sistema puga contribuir.
- **Implantar serveis d'assessorament i orientació especialitzats per a l'alumnat d'FP.**

2) Orientació laboral:

- Avançar cap a un model com el finlandés on es produeixen **respostes automàtiques del sistema d'ocupació després de tres mesos**, sense la necessitat de registre en sistemes alternatius al SERVEF.
- Avançar amb les polítiques d'ocupació i coordinar amb els serveis públics d'ocupació el **desenvolupament d'itineraris personalitzats d'inserció laboral des de l'àmbit educatiu.**

- **Millorar els serveis d'orientació del SERVEF**, apostant per un model d'orientació especialitzat i d'atenció individual per al desenvolupament d'itineraris personalitzats.
- **Incrementar la plantilla d'orientadors/es** laborals dels serveis d'ocupació, apostant per professionals especialitzats i establir una ràtio de persones per orientador/a perquè puga fer una revisió i un seguiment de la seua emancipació.
- **Assegurar l'estabilitat dels i les orientadores laborals i millorar les seues condicions laborals** donada la seua importància en el procés d'inserció laboral i en la confecció dels itineraris, perquè puguen fer un seguiment del servei d'orientació.

3) **Accés al mercat de treball:**

- **Afavorir la contractació jove mitjançant polítiques d'incentiu**, ja siga per la via dels desgravaments com per la via de les ajudes a les contractadores. Però aquests contractes hauran d'estar sota un marc de contractació de qualitat, per a no afavorir l'abús dels contractes de pràctiques o formació ni dels contractes d'aprenentatge.
- **Desenvolupar polítiques de contractació que premien l'alta qualificació de les persones joves i programes de reconeixement del talent en l'empresa**, com els que estan arreplegats en l'Avaem Joves.

- **Instaurar programes de R+D+i**, tant públics com privats (amb incentius mitjançant desgravaments) que permeten fixar el capital humà investigador.
- **Gestionar de forma eficaç i eficient el Pla de Garantia Juvenil: "Aalem Joves"**, ja que després de tres anys de la seua implantació, la seua implantació és deficient i hi ha joves que passen més de 6 mesos sense rebre una proposta.
- Desenvolupar actuacions i **plans per a lluitar contra la precarietat laboral** de les persones joves mitjançant la dignificació de les condicions laborals i la lluita contra la temporalitat, la subocupació i les i els falsos autònoms, forma de contractació a la qual molts joves ens veiem abocats a utilitzar per a ser contractats.
- Desenvolupar un **marc legal per a millorar la qualitat i dignitat dels programes de beques i pràctiques**. Volem evitar les beques i pràctiques fraudulentament que suposen la substitució de llocs de treball o les que manquen d'un enfocament veritablement formatiu.
- **Desenvolupar serveis d'informació, assessorament i suport a l'emprenedoria**.
- Afavorir l'**emprenedoria juvenil** mitjançant ajudes, la dotació d'aval i microcrèdits per al desenvolupament de l'activitat empresarial, i lleis de segona oportunitat que no deixen desprotegit al jove emprenedor en cas de fracàs.
- **Creació d'espais de coworking i viviers d'empreses**, on hi haja orientadors i assessors per al pla de negoci, que afavorisquen el desenvolupament de l'activitat empresarial.

4) Accés a l'habitatge:

- **Desenvolupar un pla d'emancipació jove** que incloga a totes les administracions implicades, que tinga com a objectiu adequar els preus de l'habitatge en compra i lloguer al salari mitjà que perceben les persones joves per a això, caldrà intervenir en el mercat amb una regulació del preu l'habitatge protegit i una oferta d'habitatge públic suficient, així com l'eliminació de les barreres d'entrada al mercat immobiliari per a les persones joves. Dins dels quals haurien d'arreglar-se mesures com:
 - *Promoció d'ajudes per a la tramitació de les escriptures;*
 - **Instauració de programes d'aval públic** amb ajudes a la compra; *Restaurar la renda bàsica d'emancipació;*
 - **Convenis amb empreses asseguradores** per a oferir assegurances de lloguer que eliminen les fiances i assegurances que s'imposen a les persones joves, com a barreres d'accés a l'habitatge;
 - **Mobilització d'habitatge buit**, recollit al cens de vivenda buida, i destinar-la al lloguer jove. Mobilitzant així el parc d'habitatge infrautilitzada, fent-ho mitjançant polítiques fiscals i serveis centralitzats de lloguer.
 - Afavorir la cultura de lloguer mitjançant la **implantació d'incentius al lloguer** de l'habitatge buit o la desincentivació fiscal de l'habitatge buit.
- **Crear organismes públics d'intermediació** o utilitzar els organismes ja existents, com les oficines d'habitatge jove, on s'oferisca assessorament i

suport per als demandants d'habitatge així com garanties a les persones propietàries d'habitatge, coordinades amb els municipis.

- Convertir també el servei d'informació juvenil, en centres per a l'emancipació jove que treballen dins de la xarxa d'organismes d'intermediació per a l'emancipació jove.
- Treballar amb la SAREB i les entitats bancàries, especialment les intervingudes amb diners públics, per a la **creació d'un parc públic d'habitatge** que fomenti el lloguer social i prioritze a la població jove en risc d'exclusió.
- **Potenciar l'ús d'habitatges buits** mitjançant polítiques d'acció positiva com les ajudes a la rehabilitació o mesures sancionadores, mitjançant una fiscalitat que grave el manteniment d'habitatges en desús i que incentive la seua sortida al mercat.
- **Creació d'un parc d'habitatge en lloguer**, el cost del qual no supose més del 15% dels ingressos nets de les llars joves (beneficiaris d'habitatge social i protegit), usant el parc immobiliari de la SAREB i les entitats bancàries intervingudes amb fons públics, així com mesures d'incentivació al lloguer dels habitatges buits.
- Implantar la **renda bàsica d'emancipació** i facilitar la transparència en la seua concessió per les i els beneficiaris mitjançant una plataforma en la qual es puga fer un seguiment de la seua tramitació.
- Oferir un **segur públic a les persones propietàries d'habitatge** que vulguen posar la seua en règim de lloguer jove.

- **Promoure programes d'allotjament temporal d'habitatges públics joves** treballadors i treballadores desplaçades (estudiants, treballadors i treballadores itinerants, immigrants, persones desplaçades).
- **Implantar programes de primera emancipació** de manera conjunta amb les Universitats desenvolupant models de parcs joves d'emancipació que es constitueixen com una opció d'emancipació amb un lloguer social (durant 5 anys i amb períodes de carència) per a les persones joves que hagen acabat de cursar els seus estudis superiors i que estiguen buscant el seu primer treball, o mentre arriben a una ocupació de qualitat . Aquests parcs d'emancipació també compten amb serveis professionals d'orientació i capacitació, connectats amb el SERVEF.

Meta B: Propiciar la tornada de joves residents en l'exterior:

1) Afavorir el retorn:

- **Facilitar i simplificar els processos burocràtics per a les persones retornades;** apostant per l'administració electrònica i que tràmits com a baixa consultar; l'acreditació de temps treballat o el certificat d'emigrant retornat es tramiten a través de portals web.
- **Crear un portal d'atenció per a les persones joves que vulguen tornar,** amb materials i guies de consulta i on puguin gestionar els diferents processos per al seu torn.

- Desenvolupar **programes extraordinaris d'ajuda per la tornada** per a les persones joves, cobrint les despeses derivades de la seua volta amb ajudes en funció de la renda.
- **Ajudes d'inserció per a emigrants retornats**, la qual siga progressiva d'acord amb la seua renda i cotització.
- **Eliminar les barreres i problemes que van sorgir amb la derogació de la Sanitat Universal**, tornant a instaurar-la perquè no es produïsquen casos d'exclusió sanitària com el de les persones joves retornades que han passat més de 90 dies fora d'Espanya; o es van anar sense haver cotitzat dos anys quan són majors de 26 anys. Evitant així que hagen de declarar-se insolvents.
- Agilitar i **facilitar la volta de les dones joves víctimes de violència de gènere**, garantint la seua protecció.
- **Facilitar i garantir la tornada de les persones joves amb dependència o persones dependents a càrrec seu**, garantint la seua protecció.
- En famílies joves que decideixen tornar, **garantir la protecció dels infants**.

2) **Capacitació i formació:**

- **Prioritzar a les persones joves retornades amb baixa qualificació dins l'FP Dual** per a facilitar la seua inserció en el mercat de treball.
- **Desenvolupar plans d'inversió en recerca, desenvolupament i innovació** tan públics com a privats que aprofiten el talent de les persones joves migrades, que s'han exiliat per a continuar la seua formació investigadora.

- **Incrementar la inversió en R+D+i dins del SUP Valencià** per a afavorir el desenvolupament de la carrera recercadora de les persones joves.

3) **Orientació laboral:**

- **Crear serveis d'intermediació integral** per a les persones joves que vulguen tornar, dins del portal d'atenció a les persones joves mencionat, on reben assessorament laboral i de prestacions socials, així com d'accés a programes d'habitatge social: **Finestres virtuals úniques.**
- Formar a persones de l'administració per a poder oferir un **servei d'assessorament especialitzat** amb les persones joves que hagen tornat o que vulguen tornar; facilitant que aquest servei es pot fer de forma telemàtica per a facilitar el seu procés de tornada.

4) **Accés al mercat de treball:**

- **Que la garantia Juvenil (AVALEM Joves) incloga al col·lectiu de persones joves retornades, afavorint la contractació de joves retornats,** mitjançant polítiques d'incentius en el sector d'empresa.
- **Desenvolupar programes d'aprofitament del jovent amb alta qualificació a les empreses** (contingues a l'AVALEM Joves) com a estratègia per a afavorir la tornada dels joves.

- **Que el programa jove del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social no solament siga per a la tornada de joves emprenedors; sinó que es troben polítiques d'incentiu per a la contractació de persones joves retornades.**

5) **Accés a l'habitatge:**

- **Promoure programes d'allotjament temporal d'habitatges públics** per a joves treballadors i treballadores retornades o que siguen part uns dels col·lectius prioritzats dins del programa d'habitatge social.
- **Incloure als jovents retornats dins de la renda bàsica d'emancipació.**